

Remy Galtier: Copii din Sârbi, 2001

Balada lui Pinte

1894

Fraților, dacă doriți,
O baladă să auziți,
Eu vă rog păstrați liniște
Și cu toți luați aminte;
Vă spun balada lui Pinte,
A lui Pintie Vitiiaz mare -
Fiți cu toți în ascultare.

Foaie verde a nucului
La curțile Stupului,
Stupului, bogatului,
Cine oare că-mi slujia,
Cine toate le făcia?
Iera Pintia cel Voinic
În necaz trait de mic,
Iera Pintia cel tacut
Dar la minte priceput.
Însă Stupu-i poruncia:
- Ce stai, Pinte, de jaba?
Prinde patru boi la jug
Și te du cu iei la plug,
Să-mi ari holdele din dial
Un' să face grâul rar,
Să-mi ari holdele din șes
Un' să face grâul des!
De arat dacă-i găta
Tu securia vei lua,
În padure vei pleca,
Car de lemne vei tăia:

memoria ethnologica

Revistă de patrimoniu etnologic și memorie culturală

Centrul Creației Populare Maramureș
nr. 8-9 * iulie - decembrie 2003 (An III) * BAIA MARE

Pamfil Bilt: Colac, Ungureni, 1979

ION GHEORGHE

Cămașa lui Pinte

1. În pridvorul lăcașului vechi
Unde intră țărani perechi și desperechi,
În stânga bărbaților, la spatele femeilor,
Pe unde umblă copiii de și-au lepădat glasul mieilor,
Iar fetele, la vârsta zeiței neatinsă de crin,
Cercetează chipul strămoșilor în strai bizantin -
Sărutând în zugrăvii
Obrazele și mustățile celor pe care-i cunosc de vii:

2. Așezat-au cămașa de zale a strămoșului ucis mișelește -
Un strai de solzi de șarpe, de-o piele de pește:
Ai zice că hârșia jivinei pe care-o tot omoară
Călărețul Dunării de-odinioară,
Între ramele unei icoane bătrâne
Întinsă cât blana de sălbăticiune,
Cu umerii împinși în două zări,
Tot lemnul ce l-a-mbrățișat, și scuturarea de culori.
Din chipul de-nchinare nu se mai cunoaște
Decât această sfântă moaște;
Asemeni zeului dintâi ținându-se, îmbrăcăminte
Țăranului Principe al Marmației, Pinte.

3. Când intră bărbații, făcându-și sfântul semn
La trupurile-acelea lungi de lemn,
Ascultă faptele strămoșilor călăreți
Și-ale filozofilor cei mai dintâi pădureți,
Și-ale păstorilor și ctitori de mai multe vieți -
Ascunse în scripturile noului zeului
Ale căruia nume le schimbă mereu.

4. Dar la plecare, când se despart de lăcaș,
Se-ntorc din toată făptura înspre straiul marelui înaintaș,
Sărutând pe mâneci, pe umere și-n poale
Acest idol mai dintâi în chip de cămașă de zale,
Din care de-a pururea le cutreieră făptura și mintea -
Țăranul Principe al Marmației, Pinte.

5. Fetele când se-mbolnăvesc de vântul cel fierbinte,
Se razimă cu palmele pe umerii acestui Pinte,
Iară când bate vântul cel rece,
Se uită la cămașa aceluia - și le trece.
Și iarăși când sunt pline de moștenitori
După chipul și înfățișarea zugrăviților pe peretele
Dinspre nord al vechii țări,
Cămașa suferințelor pe care-o-mbracă
Are temeul straiului acesta de promoroacă.

Și când nasc, se laudă Luptătorului și-l bocesc și-i cercetează
Să rupă de pe ele veșmântul cel de fier,
Încât pruncii lor, coborători din case voievodale,
Se izvodesc îmbrăcați în cămașa lui Pinte cel de zale.

6. Aceștia când sunt flăcăi și bărbați
Trăiesc veacul răbdători și netulburați -
Se supără domol și-o singură dată
De lasă fiara cu toată carnea despăcată,
De potrivă biruind cu brațul și cu mintea
Pătrunși în toată firea de către cămașa
Țăranului Principe al Marmației, Pinte.
1980

Mai mic ca găina,
Mai mare ca oul.

Lemne verzi pentru obezi
Și uscate pentru roate,
Car de lemne pentru foc
Și să mi te-ntorci pe loc
Că apoi mai în desiară
Să duci car de grâu la moară,
Car de grâu și de secară.
Pintia toate le făcia,
Nici o vorbă nu scotia,
Numa-n gândul lui gândia:
Cine-i slugă la altu
Multe rabdă săracu,
Las' să răbdi dacă șădi,
Codru-i mari și nu-l vedi.

Iată, frate, că ntr-o zi
Pintia la arat ieși
Și, zău, nu știu cum greși:
Ori un bou că s-au zmăcit,
Ori că plugul s-au izbit
Că din brazdă au sarit.
Stupu rău se necăji,
Pe biet Pinte-l otiji
Și amar (il) probozi/ sudui.
Pintia amar se necăjește,
Cătră Stupul crunt grăește
Și așa îi glasuiește:
- Hei, Stupule, stapân rău,
Ascultă ce-ț graiesc ieu:
Codoriștea de la zbici
Vezi, o-nplânt în brazda-aici!
Coderiștea de a nfrunzi
Ieu atunci ti-oi mai sluji,
Doar atunci și nici atunci,
Pân a face (plop) nuci)
(Și răchita) mere dulci,
Până a da din juguri muguri,
Din resteli vișineleli
Să mânzi, Stupule, din ieli.
Astia cum le cuvânta
Coderiștia o-nplânta,
Către codru să-ndrepta,
Către codru cu frunziș,
La voinici acoperiș,
Către drag de codru verde
Unde urma li să perde,
Către codru lemne o mie
Cuib de dalbă vitejie.